

UTRIKESDEPARTEMENTET

Departementspromemorian om avveckling av Swedpartnership UD2020/08956/IU

Sammanfattning

Näringslivets internationella råd (NIR) har inga synpunkter på att Swedpartnership avvecklas i Swedfund International AB:s regi genom att lagen (2008:1271) och förordningen 2008:1272 upphävs. Verksamheten skulle tjäna på en ny hemvist. Verksamheten har emellertid potential att leverera mot flera av regeringens mål för utvecklingssamarbetet.

NIR råd förordar att Utrikesdepartementet initierar en intressentdialog med relevanta delar av Team Sweden och näringslivsorganisationer i syfte att dels utröna om/hur verksamheten skulle kunna återuppstå i annan regi samt modifieras för rak leverans mot SDG17, ambitionerna om övergång från utvecklingssamarbete till bredare ekonomiska relationer med samarbetsländerna liksom nyttjandegörande av den svenska resursbasens kompetens till förmån för utveckling.

Verktyg för kapacitetsutveckling som understödjer SDG blir än mer relevanta med anledning av den pågående covid-krisen, där små- och medelstora företag drabbats hårdast och samtidigt är viktiga för återhämtning. Det samma gäller modeller för att inom utvecklingssamarbetet samverka direkt med privat sektor. NIR saknar en analys av hur en avveckling av verksamheten, i stället för en utveckling, skulle påverka regeringens mål för utvecklingssamarbetet, PGU och Agenda 2030 så som fastslaget i Politiken för global utveckling i genomförandet av Agenda 2030 Skr 2017/18:146 och Policyramverk för svenskt utvecklingssamarbete och humanitärt bistånd Skr. 2016/17:60 liksom visionerna i Plattform för internationellt hållbart företagande från 2019 och målet om Samverkan för att nå de globala målen för hållbar utveckling i Agenda 2030.¹

NIR saknar också en analys av verksamheten i ljuset av det samarbete inom Team Sweden som initierades av regeringen 2015 och de nya verktyg som blivit resultatet av detta samarbete. Inte heller ambassadernas/Sidas och Business Swedens bilaterala fältperspektiv, eller hur möjligheterna att bredda relationerna till samarbetsländerna påverkas, återspeglas i promemorian.

NIR har begärt ut och tagit del av den utvärdering som bl.a. ligger till grund för den föreslagna avvecklingen. I likhet med konsulterna anser NIR att verksamheten bör justeras för att öka impact mot utvecklingsmålen, såväl vad gäller dimensioneringen på anslagna medel som inriktningen. Konsekvenserna av en total avveckling av verksamheten är att Sverige förlorar ett verktyg som har potential att leverera mot bärande mål för det svenska utvecklingssamarbetet samt att den yta som existerar för direkt samarbete med näringslivet till förmån för SDG krymper ytterligare. Detta i ett läge där det finns en bred internationell samsyn om att samverkan mellan utvecklingsaktörer och näringsliv behöver öka för att de globala målen ska nås.

---

¹ | Agenda 2030-delegationens slutbetänkande som överlämnades till regeringen i början av 2019 uppmanar delegationen till nya samarbetsformer mellan det offentliga, näringslivet, akademien och civilsamhället för att främja innovation och mobilisera resurser. Vidare föreslås att regeringen än tydligare bör lyfta näringslivets betydelse för genomförandet av Agenda 2030 och Addis Ababa Action Agenda.

- **Swedpartnership och den globala utvecklingsagendan**

NIR menar att det i ljuset av antagandet av Agenda 2030 och Addis Ababa Action Agenda, där näringslivet ges en framträdande roll och där vikten av mekanismer för att samverka mellan utvecklingsamarbetet och privata sektorn lyfts fram som ett nyckelområde för framgång, är inoportunt att UD avvecklar denna typ av verksamhet. Det är mindre än tio år till 2030 och till dags dato finns få instrument som direkt stimulerar näringslivets aktiva medverkan i utvecklingsamarbetet. Att i detta läge helt avveckla i stället för att utveckla en tydligt katalytisk verksamhet som syftar till att främja utvecklingen av små och medelstora bolag i utvecklingsländer är kontraproduktivt.

- **Swedpartnership och SDG 17**

Från www.globalamalen.se/om-globala-malen/mal-17-genomforande-och-globalt-partnerskap/

Mål 17 utgör en verktygslåda för hur Globala målen ska kunna bli verklighet.

*Världen är idag mer sammankopplad än någonsin tidigare och Globala målen kan bara förverkligas genom globalt partnerskap och samarbete. Genomförandet av målen kräver global solidaritet, **kapacitetsutveckling och mobilisering av ekonomiska resurser** för att säkerställa att inget land eller någon grupp lämnas utanför i utvecklingen.*

***Internationella investeringar och samordnad politik** behövs för att säkerställa nyskapande teknisk utveckling, rättvis handel, tillförlitlig uppföljning och stöd vid humanitära kriser. **Utbyte av kunskap, expertis, teknik och finansiella resurser är samtliga viktiga komponenter för att målen ska nås**, i synnerhet för att tillgodose behoven hos de fattigaste och mest sårbara länderna.*

Det är den privata sektorn som driver teknikutvecklingen framåt och står för lejonparten av internationella investeringar, företag som i sin kärnverksamhet sprider nya lösningar. Syftet med Swedpartnership är överföring av kompetens (affärsmannaskap) och teknik kopplat till svenska företagsinvesteringar i utvecklingsländer – peer-to-peer till de fattigaste och mest sårbara länderna. Verktuget har funnits länge men levererar mot mål 17.

- **Swedpartnership och den breda svenska resursbasen**

Regeringen understryker vikten av att Sverige utvecklar arbetssätt och instrument som understödjer samarbete mellan den breda svenska resursbasen och utvecklingsländer. Näringslivet är en viktig del av den svenska resursbasen. Instrumentet Swedpartnership har sänkt tröskeln för svenska direktinvesteringar i utvecklingsländer.

- **Swedpartnership och målet om sysselsättning och anständiga jobb**

Produktiv sysselsättning är helt centralt för att utvecklingsmålen ska nås. Den stora merparten av länders sysselsättning genereras i privat sektor och framförallt av SME:s. Swedpartnership är ett instrument som är utformat för att bidra till jobbskapande. Inom ramen för Swedpartnership kan frågan om anständiga arbetsvillkor adresseras från den stund då samarbetet inleds. Genom ett systematiskt arbete med ESG i investeringen har instrumentet potential att bidra till systempåverkan, särskilt i kombination med andra instrument över investeringscykeln.

- **Swedpartnership och finansieringsagendan**

Den internationella banken Standard Charter har skrivit en rapport om hur de globala mönstren i investeringar har förändrats under covid-krisen, våren 2020. Slutsatsen var att placerare i allt högre grad valt att investera i hållbarhet. Volymerna av tillgänglig kommersiell finansiering ökar.

Swedpartnership är en verksamhet som inriktas på att stötta framväxten av nya hållbara bolag i utvecklingsländer och därmed ett verktyg som kan stänga det gap som finns mellan det hållbara kapitalet och bolag i utvecklingsländer som behöver riskkapital för att växa. Swedpartnership kan nyttjandegöras i ett läge där covid gör att utvecklingen går bakåt, länder o grupper faller tillbaka i fattigdom och alla initiativ som kan bidra till sysselsättning o dynamik i ekonomier i fattigare länder blir än mer angelägna.

- **Swedpartnership och utvecklingseffektivitet**

Principen om utvecklingseffektivitet är bärande för det svenska utvecklingssamarbetet. Den syftar till att fattigare länder ska äga sin utveckling och deras behov ska vara styrande för det internationella givarsamfundet. NIR har verkat i gränslandet mellan utvecklingssamarbetet och näringslivssamarbetet i decennier och det finns få saker som tydligare efterfrågas i kontakterna med utvecklingsländer än utländska direktinvesteringar jämte kapacitetsutveckling.

Ref. 2.2. Swedpartnership regleras i lag och förordning eftersom stödet riktar sig mot svenska SME (arv från Startprogrammen). Om stödet i stället inriktas på svenska företags värdekedjor, partner- och dotterbolag i utvecklingsländer försvinner ”inslaget av myndighetsutövning”.

Ref. 2.3 Verksamheten överfördes från Sida till Swedfund år 2009 för att ”stödet till svenska företagsinvesteringar i utvecklingsländer skulle samlas i Swedfund”. De synergier som uteblivit kan bero på att Swedfunds investeringsverksamhets koppling till svenska företags investeringsverksamhet inte finns.

Ref. 2.4 Swedpartnership stödjer kompetens- och tekniköverföring till utvecklingsländer och ”regeringen har successivt sänkt stödet till Swedpartnership” och projektportföljen har krympt. Det dubbla syftet att ge stöd till svenska SME med målet att stödja kompetens- och tekniköverföring till de fattigaste länderna minskar chanserna för skaleffekter då få svenska SME investerar i de världens fattigaste länder. Om stödet knyts tydligare till värdekedjan i landet, lokal partner och inte till storleken på den svenska bolaget, svensk partner skulle förmodligen efterfrågan öka liksom systemeffekterna och nivån på ESG. I kölvattnet av större svenska företags verksamhet med att sprida hållbara lösningar till utvecklingsländer finns stor potential i utveckling av lokala bolag. Så gäller tex. inom transportsektorn där initiativ tagits för att bidra till ytterligare positiva klimateffekter genom stöd för utveckling av lokala värdekedjor för alternativa drivmedel, biobaserade – här har Sverige dels kunskap i den breda resursbasen men även mindre företag som kan bidra med tekniska lösningar och affärsmodeller, det finns potential att koppla Swedpartnership tydligare till denna typ av verksamhet – gärna i kombination med bidrag till länderna för pilotanläggningar (DemoMiljö).

Ref. 2.6 Slutsatser från utvärdering av Swedpartnership. Gällande de bredare effekter som uteblivit understryker dessa vikten av att Swedpartnership, som bara adresserar en del av en investeringscykel, bör sammankopplas med andra verktyg, processer och organisationer. År 2015 lanserades Team Sweden, en modell för samverkan mellan olika svenska myndigheter och organisationer, samarbetet är nu fullt fungerande och öppnar möjligheter för tillvaratagande av synergier över organisationsgränser. Genom en tydligare koppling till den bilaterala verktygslådan och ambassadens och Business Swedens lokala nätverk för hållbart företagande skulle lärande kunna ske och en koppling vara möjlig till privatsektorreformer i länderna.

Ref 3. Avveckling av Swedpartnership har näringslivets internationella råd inga synpunkter på om så sker i Swedfunds regi genom upphävandet av ”Lagen om överlämnande av vissa förvaltningsuppgifter till Swedfund...” Däremot anser inte Näringslivets internationella råd att det inte finns grund i promemorian för att helt avveckla verksamheten Swedpartnership då promemorian

inte innehåller någon analys av samarbetet inom Team Sweden och hur Swedpartnership skulle kunna utformas för att passa in det nya arbets sättet och bli en del i den verktygslåda som Team Sweden samlar. Den finns heller ingen analys av ambassadernas och Business Swedens verksamhet i fält och konsekvenserna av att verktyget faller bort eller hur avvecklingen skulle påverka regeringens mål för utvecklings samarbetet, PGU och Agenda 2030 så som fastslaget i Politiken för global utveckling i genomförandet av Agenda 2030 Skr 2017/18:146 och Policyramverk för svenskt utvecklings samarbete och humanitärt bistånd Skr. 2016/17:60.

Ref 5. Konsekvenser. Promemorian lyfter fram att visserligen har Swedpartnership fått sysselsättningseffekter, men effekter på jämställdhet och anständiga arbetsförhållanden inte kunna säkerställas. Det skulle kunna åtgärdas genom att lägga in denna typ av markörer i handläggningsordningen alt. att kombinera med andra initiativ inom utvecklings samarbetet som direkt syftar till att främja social dialog på arbetsplatser. Inte heller konsekvenserna av en avveckling för samarbetet inom Team Sweden, PGU eller det svenska utvecklings samarbetet i sin helhet är belysta.